

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 68: Forslag til lov for Grønland om hunde og dyreværn.

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 28/10 98. Første behandling 13/11 98. Betænkning 19/11 98. Anden behandling 27/11 98).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 116 stemmer.

Første næstformand (Birte Weiss):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 85: Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Forhøjelse af pensionstillæg).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 13/11 98. Første behandling 27/11 98).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 93: Forslag til lov om opfindelser ved universiteter og sektorforskningsinstitutioner.

Af forskningsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 18/11 98).

Lovforslaget satte til forhandling.

Forhandling

Lise Hækkerup (S):

Der er grøde i dansk forskningspolitik, og nytænkning præger de initiativer, der senest er taget på forskningsområdet . . .

Første næstformand (Birte Weiss):

Støjniveauet i salen er lovlig højt.

Lise Hækkerup (S):

Forskning spiller en helt central rolle i velfærdssamfundets udvikling.

Forskning er grundlaget for teknologisk udvikling og øget beskæftigelse, grundlaget for bedre livskvalitet, for bedre miljø og for øget folkesundhed. Den samlede danske forskningsindsats er øget markant i de senere år.

Samtidig har både befolkningens og politikernes bevilgning omkring forskning ført til øgede krav til forskningen, helt rimelige krav, krav om synlighed, sammenhæng og om nyttiggørelse af forskningsresultater.

I en OECD-undersøgelse fra 1994 var konklusionen, at vores forskningssystem var for indviklet og for usammenhængende, og at der manglede klare mål og prioriteringer. Denne og lignende undersøgelser gav stof til eftertanke.

I de senere år har regeringen derfor søgt at råde bod på et u hensigtsmæssigt og forældet forskningssystem. Senest har forskningsministeren iværksat en række initiativer, der på den ene side skal ruste forskningsinstitutionerne til fremtidens videns- og innovationssamfund og på den anden side sikre, at offentlige og forskningsinstitutionernes resultater i højere grad kommer det omgivende samfund til gode.

Dette lovforslag er således foreløbig sidste skud på stammen og skal ikke betragtes isoleret, men ses i sammenhæng med de øvrige initiativer, f.eks. udviklingskontrakter, innovationsmiljøer, som kommer fra Erhvervsministeriet, og de nye ansættelsesregler ved universi-

teterne, og det bliver det hverken bedre eller dårligere af.

Som det ser ud i dag, er videnskabelige medarbejdere ved landets universiteter ikke som alle andre forskere omfattet af lov om arbejdstagernes opfindelser. Det betyder, at institutionerne ikke har fordring på egne forskeres opfindelser og dermed ingen indtægter får. Er det rimeligt, når forskerne faktisk frembringer deres opfindelser i arbejdstiden og for offentlige midler? Det mener vi ikke i Socialdemokratiet.

Vi finder det heller ikke særlig hensigtsmæssigt, at universiteternes forskningsresultater kun i ringe omfang kommer det omgivende samfund til gode. Hverken universiteterne selv eller det omgivende samfund kan være tjent med de nuværende regler, som virker som en barriere for nyttiggørelsen af forskningsresultaterne.

Med dette lovforslag lukkes der op for, at forskernes opfindelser i langt højere grad kommer frem i lyset, og for at universiteterne derved kan yde et større bidrag til udviklingen i teknologi, produktion og velfærd. Universiteterne vil med lovforslaget have langt større incitament til en aktiv indsats i forbindelse med håndteringen af forskernes opfindelser. Samtidig vil der ske en styrkelse af forskningen, bl.a. fordi en større nyttiggørelse af forskningen i form af flere patenter m.v. vil øge universiteternes økonomiske ressourcer. Der bliver med andre ord flere penge at forske for. Desuden vil den enkelte forsker i højere grad end tidligere kunne koncentrere sig om det, han eller hun er god til, nemlig at forske. Forskeren slipper for det praktiske og administrative arbejde omkring beskyttelse og omsætning af rettighederne for forskningsbaserede opfindelser.

For at mane eventuelle misforståelser i jorden vil jeg gerne understrege, at den enkelte forsker ikke fratages retten til egne opfindelser. Den enkelte forsker har stadig som udgangspunkt retten til sine opfindelser, men en bedre nyttiggørelse af disse opfindelser forudsætter, at også den forskningsinstitution, der finansierer opfindelserne, får del i disse rettigheder og dermed i en eventuel økonomisk gevinst ved udnyttelse af rettighederne.

Med lovforslaget sikres netop, at begge parter får noget ud af nyttiggørelsen af en given opfindelse. Samtidig sikres det, at denne nyttiggørelse sker i et samarbejde mellem parterne. Kun på den måde sikrer vi, at både forskere og forskningsinstitutioner er interesserede i at for-

øge og nyttiggøre deres opfindelser, og dermed bidrager det til at øge den samfundsmæssige udnyttelse af forskningsresultaterne.

Vedtagelsen af lovforslag nr. L 93 vil ikke blot være til gavn for samfundsudviklingen som helhed. En vedtagelse af lovforslaget vil også være til gavn for både forskere, forskningsinstitutioner og dermed for kvaliteten af forskningen og for erhvervslivet.

Socialdemokratiet er af den opfattelse, at en øget synliggørelse af forskningen og et øget samarbejde mellem forskningsverdenen og det omgivende samfund – det vil sige erhvervslivet, politikere, embedsmænd osv. – vil medføre en feedback, som vil kunne inspirere forskere i deres arbejde og dermed bidrage til innovation og nytænkning.

Jeg behøver vel ikke sige, at vi i Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Jeg vil også lige sige, at da det er første gang, jeg har ordet som forskningsordfører, vil jeg godt takke ministeriet for et godt og konstruktivt samarbejde.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Fru Lise Hækkerup gjorde opmærksom på, at nyttiggørelsen af forskningsresultater kan føre til, at der bliver flere penge til at forske for. Det springende punkt er imidlertid, i hvor høj grad fru Lise Hækkerup vil gøre en dyd af dette argument.

Hvis man går planken ud med argumentet, vil det jo indebære, at forskernes aktivitet bliver sporet utrolig meget ind på nyttiggørelsen, patenteringen, og jeg går ud fra, at fru Lise Hækkerup er enig med mig i, og det vil jeg da gerne have bekræftet, at det primære formål med universiteter er, at man etablerer ny erkendelse.

Så jeg vil gerne have fru Lise Hækkerup til at oplyse, i hvor høj grad det handler om nyttiggørelse og flere penge i kassen, og i hvor høj grad det ifølge fru Lise Hækkerup handler om, at man stadig væk har erkendelsen som det højeste mål.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Vi har stadig væk erkendelsen som et meget, meget højt mål, når vi taler om forskning.

Nu er der altså forskel på forskning. Der er den humanistiske forskning, og der er den forskning, som typisk ville kunne føre til et

patent, og det er selvfølgelig den sidste del af forskningen, som er til debat her i dag.

Så blev der talt om nogle penge, og jeg kan ikke lade være med i denne forbindelse at sige, at der jo på finansloven foreløbig er afsat 58 mio. kr., tror jeg, for det vil det koste at gennemføre denne her patentering. Det vil sige, at man regner med, at efter de 4 år, som det her beløb skal vare, vil 58 mio. kr. være tilført de danske universiteter. Blot for at sætte nogle tal på.

Hanne Severinsen (V):

I Venstre har vi fulgt tilbivelsen af det her lovforslag med megen interesse.

Det startede jo med, at Danmarks Forskningsråd kom med en anbefaling af, at der var brug for incitament for innovationskulturer, bl.a. øget samarbejde med private virksomheder, og de påpegede, at vi havde færre forskerpatenter end lande, vi sammenligner os med.

Alt det er vi sådan set helt enige i, og derfor vil jeg også starte med at rose ministeren for at kaste sig ud i debatten og også tage nogle tæv på spørgsmålet om erhvervsliv og universitet. Vi skal have et samarbejde. Der er nogle, der mener, at universiteter kun skal være elfenbenstårne, men selvfølgelig skal man da kaste sig ud i den debat.

Jeg vil også rose ministeren for at have lyttet til en del af høringssvarene. Jeg synes, at det er i orden, at man som følge af det f.eks. nu sidestiller sektorforskning og universiteter og alle grupper af ansatte, det gælder også TAP-gruppen, men jeg synes nok, at der har været meget ballade, man har skullet igennem for at nå så langt.

Det første forslag var bureaukratisk, det var dårligt udarbejdet, og det har givet anledning til, at vi har måttet pløje os igennem en utrolig masse indvendinger. Jeg må sige, at da jeg så de indvendinger, tænkte jeg: Det havde jo måske været nemmere, hvis man simpelt hen havde foreslået, at lov om arbejdstageres opfindelser også gjaldt for universiteterne, punktum, og så havde set, hvilke indvendinger der kunne komme mod det.

Men jeg vil selvfølgelig bebude, at nu vil vi jo prøve at kigge på, om alle de indvendinger, som jeg synes var velbegrundede, nu også rent faktisk er blevet tilgodeset. Derfor vil jeg også bebude, at 1. januar som ikrafttrædelsesdato vist ikke er særlig realistisk, når vi i udvalget netop har talt om, at vi nu vil leve op til de

smukke hensigter om, at vi ikke vil lave lov-sjusk, og at vi meget gerne vil lytte til, hvad der er blevet sagt på den fine konference forud for, at Folketinget gik i gang med arbejdet i år.

Jeg mener, at denne sag egner sig vældig godt til, at vi får indkaldt eksperter. Måske skulle man i virkeligheden have det ud til en ny høring, men vi vil i hvert fald gerne være med til det, når det gælder formålet: at det skal være nemmere for private virksomheder at indgå aftaler og at få retten til resultater i et forsknings-samarbejde og finde effektive systemer til håndtering af de ansattes opfindelser, og at institutionerne kan have brug for incitament, og at vi skal sikre, at lovende opfindelser finansieres via offentlige forskningsmidler og bliver praktisk anvendt i samfundet – alt det vil vi godt være med til.

Men vi vil også godt juridisk se nærmere på det, ikke ud fra et fagforeningssynspunkt, for det er jo rigtigt, at det jo er noget, man foretager sig i sin arbejdstid, selv om mange i parentes bemærket også forsker i deres fritid, men der er nogle dilemmaer i forslaget: Hvor længe skal det holdes hemmeligt? For en forsker er det jo meget vigtigt at publicere. På den anden side er det jo selvfølgelig også vigtigt, at man kan udnytte det, man rent faktisk har opfundet.

Vi vil være meget opmærksomme på, at vi ikke får et bureaukrati med meget lidt effekt, og som er dyrt at vedligeholde. Vi vil gerne være sikre på, at den løsning, vi finder, er god. Derfor vil vi gå positivt ind i et udvalgsarbejde, men vi er foreløbig kun overbeviste om selve formålet. Vi kan se mange problemer i selve forslaget.

Brian Mikkelsen (KF):

Det Konservative Folkeparti anser det for at være altafgørende, at der bliver ændret på den nuværende situation, hvad angår forskningsresultaterne. Vi er af den klare opfattelse, at det simpelt hen er uacceptabelt med den situation, der er i dag.

Danmarks konkurrenceevne og også vores velfærd vil i stadig højere grad være afhængig af vores evne til at producere og anvende viden. Der er derfor brug for en massiv ekstra indsats for at styrke forskningen. Forslaget her er efter vores opfattelse med til at skubbe i den rigtige retning.

Universiteterne skal til at spille en større og mere ansvarlig rolle som partnere i erhvervsudviklingen. Det skal være lettere for virksom-

hederne at indgå bindende samarbejdsaftaler med institutter, grupper af forskere m.v., og det er også afgørende, at større dele af universitetsforskningens resultater nyttiggøres ved at få dem beskyttet og kommercialiseret.

Men jeg vil også benytte lejligheden her til at sige, at det ikke skal være på bekostning af forskerfriheden, for en sådan indblanding, som går ud over deres autonomi, vil vi bekæmpe med alle politiske midler. De forskere, der allerede selv tager initiativ til at få nyttiggjort deres forskningsresultater, skal man jo ikke lægge hindringer i vejen. Det er en samtale, vi skal have med ministeren, så vi kan gøre det klarere, at man altså ikke skal lægge nogen hindringer i vejen for dem, som selv tager initiativet, og som selv har muligheden for at gøre noget ud af deres resultater.

Problemet med den nuværende lov er, at den har en række negative, utilsigtede komplikationer. En af de komplikationer er bl.a. hæmmende for teknologioverførslen fra universitet til erhvervsliv, som jo næsten ikke finder sted. Hvis man ser på de patentansøgninger, der er blevet afleveret fra danske universiteter sidste år, blev der kun afleveret 34 stykker. Det står jo heldigvis i misforhold til dansk forsknings internationale styrkeposition generelt i forhold til, hvad man laver f.eks. ude i de private virksomheder, og dér bliver vi altså nødt til at være mere fremsynede for ikke at sakke bagud i international sammenhæng.

På nuværende tidspunkt står forskeren alene med at bedømme forskningsresultatets kommercielle værdi, og det kan jo selvfølgelig være meget svært at bedømme for en forsker.

Ud over det koster en international patentansøgning ca. 25.000 kr., og det kan man jo ikke altid forvente en forsker vil påtage sig i udgifter. På den anden side har universiteterne jo ikke nogen økonomisk interesse i dag i at engagere sig i opfindelsen, og det har resulteret i denne her uholdbare situation, som ofte råder på forskellige universiteter.

Jeg har været ude og snakke med forskellige universitetsfolk, og man må sige, at der altså er et problem her. Der er et stort marked for det og nogle store muligheder, men de bliver slet ikke udnyttet i den grad, de kunne udnyttes. Derfor er det nødvendigt både at give den enkelte forsker og institution et incitament til at nyttiggøre resultaterne af forskningen. Derfor kan vi altså tilslutte os intentionerne bag lovforslaget.

Vi har dog et par betænkeligheder ved det konkrete lovforslag.

For det første forekommer lovforslagets § 11, der giver institutionerne en frist på op til 4 måneder til at vurdere de erhvervsmæssige perspektiver af et forskningsresultat, som uhørt lang tid. Det kan give bureaukrati, og det bør være muligt at sikre en hurtigere sagsfremstilling.

Vi er også enige med Venstres ordfører, som sagde, at skæringsdatoen den 1. januar virker lidt uoverkommelig med de problemer, der ligger i forslaget.

Vi vil også godt diskutere, om det ligefrem skal være nødvendigt med lovfæstede forpligtelser på alle de her områder, eller om man ikke mere skal lægge op til nogle frivillige aftaler, hvor vi dog vil præcisere, at det i sidste ende selvfølgelig må være sådan, at universitetet har en ejendomsret og også får mulighed for at kompensere forskerne for at gå ind og tage patent på det, som forskerne har fundet frem til. Men vi ser altså helst en ordning, der baserer sig på frivillige aftaler mellem de berørte parter.

Så synes vi også, at det er vigtigt at få oprettet en egentlig rådgivningsenhed for de enkelte forskere, sådan at man undgår nogen dyre dubletter. Og der er jo altså ikke behov for at opfinde den dybe tallerken mere end en gang.

Men vi er generelt positive over for forslaget, synes, det trækker i den rigtige retning, og vil prøve på at få ændret det med nogle få konkrete ting.

Christine Antorini (SF):

ISF er vi enige i målsætningen om at bruge den viden, der udvikles, til at skabe nye vækstområder, der kan føre til nye produkter og job. Derfor meldte vi i sin tid også positivt ud over for Danmarks Forskningsråds anbefaling om en patentlov. SF har også bakket op om innovationsmiljøerne, der er under opbygning på universiteterne, og om udvikling af forskerparker og en ændring af VækstFonden, så den i endnu højere grad stiller risikovillig kapital til rådighed for forskningsintensive udviklingsprojekter.

Det oprindelige lovforslag om patentrettigheder, der blev sendt til høring, indeholdt flere uheldige elementer, der er i modstrid med dansk tradition for fri forskning. Der har også været en mildest talt heftig debat, som man også kan aflæse af høringssvarene, hvor hoved-

synspunktet har været, at der er alt for meget pisk og for lidt gulerod i lovforslaget.

Nogle af disse indvendinger er der heldigvis taget højde for i det lovforslag, der er til behandling i dag, men vi ser stadig væk, at der er nogle problemer. For det første er patenter ikke meget værd, hvis der ikke er et effektivt kommercialiseringsapparat bag, som både kan stå for udlicensering, forsvar af patenter og eventuelt oprettelse af private virksomheder.

Allerede i dag er der store problemer med at finde nye patent- og licensjurister. Der er kun ganske få af slagsen i Danmark, så der er for lidt ekspertise og organisation til at understøtte lovforslaget. Jeg er enig i bemærkningen til lovforslaget om, at der ikke skal opbygges patentkontor på hvert eneste universitet. I stedet vil det være oplagt at bruge de nye innovationsmiljøer og de eksisterende patentbureauer til opgaven. Men det kræver nogen tid, før innovationsmiljøerne vil have opbygget denne ekspertise, og derfor bør de bestemmelser, der berører publiceringsfriheden, først træde i kraft efter nogen tid, så ekspertisen er blevet bygget op.

Jeg vil i den forbindelse også spørge ministeren, om de 58 mio. kr., der er sat af til gennemførelse af denne her lov, er det eneste, der skal sættes af til at gennemføre patenter, eller om det ikke skal forstås sådan, at der er midler i innovationsmiljøerne, som også skal bruges til den videre udvikling af patenter. For ellers får vi ikke mange patenter ud af denne her lov.

Hele den her diskussion hænger jo også sammen med et andet centralt punkt i lovforslaget. SF er enig i hovedsigtet om, at universitetet kan overtage retten til en opfindelse, der er udviklet på institutionen. Derfor støtter vi også indberetningspligten, men det forudsætter, at der er en meget professionel vurdering, der ikke mindst skal gennemføres hurtigt for ikke at forhindre offentliggørelse af den nye viden.

I det oprindelige lovforslag var der en helt uacceptabel bestemmelse om, at en ambitiøs forsker skulle vente i 4 måneder, i værste fald 12 måneder, før en institution behøvede at beslutte, om den ønskede at overtage eventuel kommerciel udnyttelse. I den periode må den nye viden nemlig ikke offentliggøres. Det mener vi er uforeneligt med den frontforskning, som man ønsker at støtte og drive i Danmark. I USA og England har man i mange år arbejdet på at opbygge professionelle patentkontorer på

universiteterne, og dér er man nede på en svarfrist på en lille uges tid.

Af en række høringssvar fremgår det også, at man ønsker en kortere sagsbehandling, og SF vil i den forbindelse stille ændringsforslag, som jeg kan høre at der er forståelse for hos Venstre og De Konservative, om en kortere svarfrist, og vores bud kunne være 2 måneder, og hvis universiteterne ikke har svaret inden for denne periode, overgår alle rettigheder til forskeren.

Endelig peger en række høringssvar også på, at det kan modvirke kommerciel udnyttelse af patenter, at forskerne skal betale en godtgørelse til universiteterne, hvis de selv ønsker at udnytte retten til opfindelser.

Jeg vil gerne spørge til ministerens holdning til nogle ændringsforslag, som er foreslået i høringsmaterialet, om, at hvis forskeren, der har frembragt resultatet, selv ønsker at udnytte sin forskning erhvervsmæssigt, så skal institutionen acceptere dette, medmindre der foreligger forudgående aftaler.

Men som sagt vil vi gå positivt ind i udvalgsbehandlingen, men vi har nogle afgørende punkter om tidsbestemmelserne og om, hvornår lovgivningen skal træde i kraft, som er afgørende for vores endelige stillingtagen.

Klaus Kjær (DF):

Samfundet har specielt gennem de seneste år investeret mange penge i forskning, herunder også forskning på universiteterne. Mange af de opnåede forskningsresultater kommer dog ikke videre til erhvervslivet og bliver dermed heller ikke til gavn for samfundet, ganske enkelt fordi den enkelte forsker ikke i tilstrækkelig grad formår at udnytte muligheden for at tage patent på sine forskningsresultater.

I det omfang, forskeren forstår at udnytte denne ret, er der i dag på universitetsforskningsområdet ingen regler for, hvorledes det sikres, at samfundets investering i forskning kommer tilbage til gavn for befolkningen.

Med det foreliggende lovforslag søges opnået et samarbejde mellem institutionen og den enkelte forsker, således at forskeren på den ene side kan koncentrere sig om sit forskerarbejde, mens institutionen på den anden side får en pligt til at undersøge mulighederne for erhvervsmæssig og dermed også samfundsmæssig udnyttelse af forskningsresultaterne.

Lovforslaget bygger på, at en del af den samfundsinvesterede kapital i forskningen kan komme tilbage til universiteterne, ligesom for-

skeren også får sin andel af sin forskningsmæssige indsats. Begge parter skal således have andel i de opnåede indtægter.

Forslaget indebærer derfor, at de ansatte fremover skal indberette deres opfindelser til institutionen, og at institutionen skal vurdere det indberettede, således at parterne i fællesskab kan drøfte, hvorledes opfindelsen bedst udnyttes. Ja, forslaget går endda så vidt som til at fastslå, at hvor det er relevant, kan institutionerne overtage retten til en given opfindelse og dermed stå som samlet aftalepart over for erhvervslivet, men hvor det fortsat sikres, at forskeren får sin del af indtægten.

I de tilfælde, hvor institutionen vurderer, at en forskningsmæssig opfindelse ikke umiddelbart kan finde anvendelse i erhvervslivet og dermed sælges, kunne man måske på forskerens vegne ønske, at de i en sådan situation fuldt og helt bevarer retten til at disponere over deres opfindelser, herunder også retten til at oppebære den fulde indtægt.

Dansk Folkeparti er som udgangspunkt positivt over for lovforslaget, men vi vil under udvalgsbehandlingen nøje studere høringssvarene og eventuelt forbeholde os ret til at undersøge muligheden for lovgivning i de situationer, hvor universiteterne på forhånd har afskrevet et forskningsresultat som værende uden interesse for erhvervslivet og dermed for samfundet.

I sådanne situationer bør der nok gives mulighed for, at forskeren selv får den fulde indtægt af sin opfindelse, såfremt det på et senere tidspunkt viser sig, at den pågældendes forskning alligevel kan udnyttes kommercielt.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne starte med at sige, at nu har CD jo ikke noget medlem i Forskningsudvalget, og derfor har vi ikke kunnet følge det her forslag på så tæt hold, som jeg kan forstå at der er andre partier der har kunnet, og som dermed også er kommet ind på nogle enkelte punkter i lovforslaget, som de synes kræver en nærmere drøftelse eller behandling.

Jeg vil starte med at sige, at det er klart, at jeg kan også se, at der ligger nogle ting i det her lovforslag, som vi selvfølgelig må drøfte. Men som udgangspunkt vil jeg godt sige, at vi i CD synes, at det her er et rigtig godt lovforslag, fordi det vil styrke samarbejdet mellem erhvervslivet og den forskning, der foregår på universiteterne og sektorforskningsinstitutionerne.

Vi tror i CD, at samarbejdet vil styrkes, fordi det klart fremgår af lovforslaget, at en institution har krav på at få overdraget de rettigheder, der knytter sig til en opfindelse, som en arbejdstager har gjort som led i sit arbejde. Det synes vi er godt, dels fordi det er en besværlig, tidkrævende og dyr proces for den enkelte forsker at forsøge at få patent på en opfindelse, der er gjort i forbindelse med forskning, dels fordi det også bliver mere overskueligt for alle parter, herunder erhvervslivet, hvem der er aftalepartner i forbindelse med en opfindelse, der er gjort af ansatte på universiteterne og på sektorforskningsinstitutionerne.

Samtidig sker der også en ligestilling, fordi videnskabeligt personale og lærere ved universiteterne i dag ikke er omfattet af loven om arbejdstagers opfindelse.

Det er også godt, at det sikres, at hvis en sådan opfindelse udnyttes erhvervsmæssigt, har arbejdstageren krav på et rimeligt vederlag ud fra regler, der bliver fastsat, og som skal godkendes af Forskningsministeriet. Og omvendt, hvis institutionen ikke gør krav på de rettigheder, der er forbundet med opfindelsen, tilfalder rettighederne efter en ganske bestemt frist arbejdstageren alene, dog således, at hvis han eller hun udnytter opfindelsen erhvervsmæssigt, kan institutionen omvendt kræve et vederlag.

Personlig synes jeg, at det her lovforslag virker afbalanceret mellem de forskellige parter, der kan have interesse i at udnytte de forskningsbaserede opfindelser erhvervsmæssigt, og jeg frygter ikke, at vi i fremtiden kun vil se forskning på universiteterne og andre steder med det formål alene, at forskningen skal kunne udnyttes erhvervsmæssigt, eller at det dræber forskningen og den udveksling af oplysninger, der i dag finder sted mellem forskere.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at lovrundlaget vedrørende retten til opfindelser ved universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner varierer betydeligt blandt Danmarks nabolande og primære samarbejdspartnere. I de nordiske lande har universitetsforskere som udgangspunkt en særlig ret til egne opfindelser. I England, Frankrig, Holland og USA derimod tilfalder retten til forskningsbaserede opfindelser typisk den pågældende institution eller bevillingsgiver.

Jeg læste i Jyllands-Posten den 27. august i år, at der var tal fra EU-Kommissionen, som viser, at danske forskere ligger helt i top, hvad angår videnskabelige publikationer, men kun

indgiver 2,4 patentansøgninger pr. 10.000 indbyggere imod 4,5 i Sverige og 4,7 i USA. Når man så ved fra lovforslagets bemærkninger, at Sverige og USA har forskellige lovregler med hensyn til forskeres ret kontra ikke-ret til egne opfindelser, er det selvfølgelig svært deraf at udlede, at det ene system er bedre end det andet.

Men på den anden side mener vi altså i CD, at det er rimeligt, at forskningsministeren nu forsøger at lave de danske regler om som en konsekvens af den lave patentering, og CD er derfor positivt indstillet over for lovforslaget i sin helhed.

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Susanne Clemensen sagde på vegne af Centrum-Demokraterne, at hun ikke havde fulgt med i den intense debat, der havde været i Forskningsudvalget. Jeg vil blot sige, at der mig bekendt ikke har været nogen intens debat i Forskningsudvalget om det her forslag. Der har slet ikke været nogen debat om det her forslag; det har jo ikke været i Forskningsudvalget endnu.

Den intense debat er i meget høj grad foregået i offentligheden i medierne, og der har ikke været én uge i de forløbne måneder, hvor der ikke har været en kronik i en af de store landsdækkende aviser om netop dette forslag.

Det er jo meget interessant, når man læser høringsvarene her, hvor meningene virkelig har været meget, meget stærke for eller imod dette forslag, at den voldsomme meningsudveksling, der har været i høringsvarene, kan man ikke rigtig genkende her i debatten i Folketingssalen.

Jeg synes, det er meget beroligende at høre, at mange godt kan se, at det er vigtigt, at man får et fremskridt på det her område, og at man også bliver nødt til at slagte nogle hellige køer i den forbindelse.

Der er ingen tvivl om, at der forskes meget, og der forskes godt i Danmark. Det viser alle undersøgelser. Et af de få problemer, vi har på dette område, er, at forskningen udnyttes for lidt. Forsknings resultater udnyttes for lidt. Det er som sagt ikke nogen kritik af forskerne, det er ikke nogen kritik af deres resultater, men det er en kritik af det system, vi har, som skal opfange de ideer og de udnyttelige tanker, som forskerne frembringer undervejs i deres arbejde.

Som det er i øjeblikket, kan forskerne få kontakt med en erhvervsdrivende eller et patentbureau for at få patenteret og udnyttet deres opdagelser, og universitetet er i og for sig ikke involveret overhovedet i processen. Det, der sker her, er, at universitetet får mulighed for at opfange ideer meget hurtigt og patentere dem og dermed sørge for, at de bliver udnyttet.

Inden for erhvervslivet er nogle glade for det her forslag, nogle er ligeglade, nogle er modstandere af forslaget. Man kan sige, at som forholdene er nu, har erhvervslivet alle muligheder for at gå ind og få nogle billige aftaler, måske for billige aftaler, med forskerne om, hvordan de kan udnytte deres opdagelser, og de har i hvert fald frit spil, for der er ikke nogen konkurrenter på området. Erhvervslivet kan gøre, som de vil, med de forskere, som de får til at forhandle patentrettigheder med dem.

Jeg synes, det er glimrende, at man nu prøver at gå en anden vej, nemlig at lade arbejdsgiveren, universiteterne, være med til at rådgive og hjælpe de forskere, der har ideer, til at få dem udnyttet og patenteret.

Det er tidligere blevet nævnt, hvad andre lande gør, og det er jo fuldstændig åbent, fordi landene gør noget meget forskelligt, og det er selvfølgelig i høj grad traditionelt betinget. Man kan ikke sige på forhånd, at det ene system er bedre end det andet, men det her har vi i hvert fald ikke prøvet før, og da vi har god forskning i Danmark, og da vi har gode resultater på mange områder, så lad os da prøve det her. Jeg synes, det ville være glimrende, hvis vi fik et meget bredt forlig her i Folketinget om det, hvor vi fik taget nogle af de knaster ud, som nogle af de tidligere ordførere har nævnt.

Det, man kan se af høringsvarene, er jo, at enten er folk lodret imod, at der overhovedet skal overføres ret til udnyttelse af opdagelser fra den enkelte forsker til arbejdsgiveren, og i så fald må man jo sige, at så er der ikke mere at forhandle om, hvis man principielt er imod, at den overførsel skal finde sted.

Hvis man derimod synes, det er fornuftigt, at man overlader udnyttelsesretten til en opdagelse til arbejdsgiveren, som man har det for alle andre ansatte end universitetsforskere, hvis man synes, at det er i orden, så lad os dog i det mindste forhandle om vilkårene for, hvordan det kan foregå, finde den rette ramme for lovgivningen og de rette betingelser, vi kan give både universiteterne og forskerne; så tror jeg vi

kan få et vældig godt resultat. Det Radikale Venstre ser med glæde frem til arbejdet.

Søren Kolstrup (EL):

Med dette lovforslag frygter Enhedslisten, at der kan blive åbnet for en kommercialisering af dansk forskning. Lad mig præcisere: Også Enhedslisten synes, det er fint, at forskningsresultater kan blive nyttiggjort, det er klart; også vi kan se det fornuftige i, at man opbygger et beredskab, hvor man rådgiver, hvor man vejleder forskerne til at patentere deres resultater.

Men det springende punkt er, om det her forslag er indrettet på en sådan måde, at kommercialiseringstanken og forretningsmæssiggørelsen kommer til at vinde over det, der egentlig er forskningens mål, nemlig mere erkendelse og atter mere erkendelse.

Lad mig præcisere nogle af de paragraffer, hvor vi synes, de største problemer er, og som er grunden til, at vi frygter det her forslag, selv om vi kan se, at nogle af de værste knaster trods alt er taget bort.

I § 10 tvinges forskerne til at underrette institutionen om de resultater, der måtte være blevet opnået, og lade institutionen vurdere dem, før de i øvrigt må offentliggøres. Der kan gå op til 4 måneder, før man får et svar. Forskernes ret til at fortælle om deres resultater forsvinder, i hvert fald i den periode, til fordel for at undersøge, om resultaterne kan udnyttes erhvervsmæssigt. Ethvert ændringsforslag, der kan ændre på den her paragraf og blødgøre den, vil vi være meget interesserede i at diskutere.

En anden paragraf, som vi finder er meget problematisk, er § 9, hvor det præciseres, at private gennem støtte til forskning kan få retten til fremtidig udnyttelse af resultatet, hvilket er lig med støtte til private virksomheder fra samfundets side, fordi det jo er samfundet, der stiller en række faciliteter til rådighed. Enhedslisten finder det stærkt bekymrende, at private på forhånd kan reservere sig retten til resultater gennem en eller anden form for støtte.

Der er ligeledes en paragraf om, at institutionen kan acceptere, at forskeren af etiske grunde ikke ønsker en given opfindelse patenteret. Det er i orden. Det er så at sige et nødvendigt, men næppe nogen sikring, hvis presset fra Forskningsministeriet på institutionerne formentlig vil være af en sådan karakter, at man siger, at nu handler det om at patentere.

I den forbindelse har det bekymret os meget, at det i forbindelse med diskussionen omkring udviklingskontrakter er blevet sagt fra ministerens side, at der kunne patentering indgå som et succeskriterium, og der opfatter vi det som et særskilt mål at få et sådant succeskriterium ud af ethvert forslag, der vedrører udviklingskontrakter.

Så vil jeg godt præcisere, at der også på et par punkter er bemærkninger, som vi kan støtte. At resultaterne skal komme samfundet til gode, er selvfølgelig en rigtig betragtning, men derfor er det vigtigt, at det ikke blot er kommercielle hensyn, som driver universiteternes brug af resultaterne, og derfor ønsker vi fra Enhedslistens side at støtte ethvert lovforslag, der kan styrke det professionelle beredskab omkring patentering, og det mener vi passende kunne erstatte det eksisterende.

Samlet set mener vi, at den fri og ustyrede forskning risikerer at få et knæk, og danske universitetsforskere risikerer at blive isoleret internationalt, hvis man skal hemmeligholde forskningsresultater; samtidig kan man også risikere, at undervisningen vil blive forringet.

Vi mener, det er vigtigt at kombinere retten til at forske uden tanke på erhvervsmæssig udnyttelse med, at man selvfølgelig kan indbygge et professionelt beredskab omkring patentering, og her synes vi nok, det ville være langt, langt smukkere, hvis man gik frivillighedens vej og dermed sagde nej tak til det eksisterende forslag og koncentrerede kræfterne om, hvordan man rent faktisk kunne hjælpe forskere med patentering.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Der var en enkelt af hr. Søren Kolstrups bemærkninger, som jeg ikke rigtig forstod. Hr. Søren Kolstrup sagde, at danske forskere risikerede at blive isoleret på grund af reglerne for publicering osv., som jo altså ikke er vedtaget endnu, men som der er lagt op til.

Det forstår jeg ikke rigtig, for så skulle forskere i andre lande, der har sådanne regler, som vi planlægger nu i Danmark, også blive isoleret, og det har jeg da aldrig nogen sinde hørt om at hverken amerikanske, engelske, hollandske eller franske forskere skulle være. Der er jo en meget, meget hurtig kontakt imellem de videnskabelige miljøer overalt i de dele af verden, som beskæftiger sig med ensartede forsknings-

områder, og der er en lynhurtig kommunikation.

Isolering er ikke noget, der vil ramme danske forskere, det er de fuldstændig selv herre over. De kan gå på Internettet, de kan gå meget hurtigt ud med deres forskningsresultater også på konferencer osv., hvis blot man kan lave nogle aftaler om det. Det viser sig jo også i praksis, så jeg vil gerne have dokumentation for, at der er en reel fare for den isolering. Jeg tror ikke på den.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

At man hurtigt kan kommunikere forskningsresultater, tror jeg bestemt ikke, der kan være nogen tvivl om; her har man jo moderne hjælpemidler. Det er ikke dér, problemet ligger.

Problemet ligger et andet sted, nemlig i, at et sådant forslag kan medføre, at der foretages en selektion i forskningen, så noget af den kritiske forskning, den forskning, der grundlæggende sætter spørgsmålstejn ved, om det overhovedet er nyttigt at patentere, præcis er den del af forskningen, som man kan frygte bliver reduceret, og det er det, der er interessen fra min side.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Undskyld, men det kan da ikke være hr. Søren Kolstrups alvorlige mening, at kritisk forskning, som sætter spørgsmålstejn ved, om der er noget nyttigt ved at patentere, ikke kan komme ud. Selvfølgelig kan den da det.

Men et forskningsprojekt, der beskriver fordele eller ulemper ved en bestemt ting, vil da selvfølgelig også komme ud ligesom alt muligt andet. Der er da intet, der forhindrer det i at blive publiceret. Og hvis det endelig skulle være, kan man lave en patentansøgning på 24 timer, hvis det er det, der er problemet. Det kan sagtens lade sig gøre. Prøv at spørge patentbureauerne.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Man kan ikke dokumentere, hvilken effekt dette forslag vil have, men man kan frygte det. For at være på den helt sikre side kunne man jo sige, at man kun gik frivillighedens vej, og dermed kunne man så lave en prøve på, hvordan det ville virke. Ville det ikke være interessant?

Der er jo også tradition for i Det Radikale Venstre, at man prøver ad frivillighedens vej at

se, om man ikke på den måde virkelig kunne få en patentering frem og så få den rige debat på den baggrund. Hvad var der egentlig i vejen med det forslag? Hvorfor skal vi overhovedet have det her forslag, hvad er argumentet for det?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Sådan som jeg har forstået argumentet for det, er det simpelt hen at få flere patenteringer frem. Det er jo ikke, fordi der ikke bliver forsket nok i Danmark, eller fordi forskningen ikke har tilstrækkelig god kvalitet, det er simpelt hen, fordi ideen om at patentere noget ikke forekommer i mange af forskernes dagligdag. Det er ikke noget, der er nærværende for dem. De koncentrerer sig om at forske, og det er udmærket, men selve processen med at søge et patent og udnytte det, de eventuelt opdager, er ikke noget, der er særlig meget nærværende i dansk forsknings dagligdag, og derfor skal det her forslag selvfølgelig hjælpe på det.

Frivillighedens vej med at få hjælp f.eks. fra patentkontorer findes jo allerede på adskillige universiteter i Danmark, og det fungerer også, men der er stadig væk ting, der ikke bliver fundet. Der er ting, der ikke bliver bragt frem til udnyttelse, som kunne være spændende, og som kunne give forskeren en mulighed for at få ny inspiration og måske også for at få lidt gulerod til den forskning, han udfører, og det synes jeg ville være udmærket. Det er simpelt hen for at opdage de talenter, der endnu ikke er opdaget.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Det synes, som om hr. Søren Kolstrup ikke kan læse indenad. Der står udtrykkeligt i bemærkningerne til forslaget, hvad forslaget egentlig drejer sig om.

Der forskes rigeligt i Danmark, der forskes meget i Danmark, men meget af den forskning kommer aldrig ud til offentligheden. Det er lige præcis det, som er meningen, og det, som er grundlaget for denne debat og for dette lovforslag.

Forskning skal være til gavn for samfundet, forskning skal være til nytte for sundheden, for oplysningen osv. Forskning skulle også meget gerne føre til nye og bedre arbejdspladser. Er det noget, som ligger hr. Søren Kolstrup og

Enhedslisten meget fjært, eller hvad er det egentlig, som skiller os i denne debat?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg tror, det er begrebet samfund.

Hvad er samfundet egentlig for noget? Det er jo mange ting. Det er private virksomheder, det er faglig organisering, og det, som vi selvfølgelig frygter, er bl.a. ud fra § 9, at det bliver nogle mere end andre, der får gavn af denne forskning, f.eks. private virksomheder.

Vi ville utrolig gerne være med til at drøfte en bredere samfundsopfattelse, hvordan fagforeninger og nonprofitforetagender kan få gavn af denne forskning. Det ville absolut være interessant. Men et sådant bredere samfundsbegreb mener vi ikke, der er lagt op til i dette forslag, og det er derfor, der opstår en skepsis netop med hensyn til ordet samfund. Det er dér, det ligger, tror jeg.

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg sige, at jeg synes, det ville være interessant, hvis man her kunne blive enige om, at man virkelig prøvede ad frivillighedens vej. Der har jo allerede været visse resultater ad frivillighedens vej. Hvad er der egentlig, der er så galt ved det? Hvorfor har man en tiltro til, at det skulle blive bedre, fordi man nu får denne lov?

Handler det ikke først og fremmest om, at den enkelte forsker bliver opmærksom på det? Sådan noget sker jo ved, at man socialiseres ind, at man skoles til det, at man gør hinanden opmærksom på det, at der er kurser og alt sådan noget, og så løber vi jo ikke den risiko, som efter vore begreber ligger i hemmeligholdelsen, og som ifølge fru Elisabeth Arnold slet ikke er noget problem.

Men vi kunne jo prøve. Hvorfor ikke lave et forsøg ad frivillighedens vej? Hvad er der galt med sådan et forsøg? Så kunne vi efterfølgende evaluere det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

For det første kan man jo hævde, at der kører et sådant forsøg i øjeblikket, for der er jo frivillige ordninger nu, og der er også patentkontorer på visse universiteter, som går ud og prøver at være opsøgende over for de laboratorier og de forskningsmiljøer, der er på det sted, hvor de nu engang er. Man kan sige, at det forsøg frembringer resultater, men efter vores mening er det ikke godt nok.

Så vil jeg gerne sige til hr. Søren Kolstrup, som bryder sig meget lidt om at få samfundet til også at omfatte det private erhvervsliv, at som det er i øjeblikket, kan det private erhvervsliv indgå kontrakter med de enkelte forskere, det kan indgå kontrakter med grupper af forskere, hvor det får retten til de opfindelser, der bliver gjort i forbindelse med det arbejde, det finansierer – forskere, som også er ansat på universiteterne, og som går rundt i deres laboratorier. Universiteterne har ikke noget som helst med det at gøre.

Synes hr. Søren Kolstrup ikke, det var en rimelig idé, at man sagde, det var arbejdsgiveren, nemlig universiteterne, der fik ret til at udnytte og patentere den pågældende opdagelse? Så kunne erhvervslivet komme med på en licenskontrakt bagefter og betale for den opdagelse.

Som det er nu, er forskeren faktisk ofte prisgivet i forhold til den eneste interessent, som virkelig har ekspertise, nemlig erhvervslivet. Det er i virkeligheden en meget dårlig skæbne for mange forskere, at de fuldstændig bliver prisgivet erhvervslivet.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jamen det var dog interessant. Jeg kan da absolut følge den tankegang, der hedder, at forskeren skal have øget styrke i forhold til det private erhvervsliv, absolut.

Men jeg går bare planken ud med synspunktet og synes, at man f.eks. i forhold til § 9 skal sikre sig, at fællesskabet får så meget indflydelse som muligt også på forhånd. Jeg opponerer på ingen måde imod, at man f.eks. har en deling 50:50. Jeg mener blot, at det skulle være en frivillig ordning. At institutionen, at forskeren får nogle øgede muligheder, jamen det er jo tværtimod det, jeg argumenterer for og frygter bliver underløbet ved, at man fastholder § 9.

Tom Behnke (FP):

Jeg vil tillade mig at starte med at læse forslaget § 1 højt. I § 1 står der nemlig:

»Denne lov har til formål at sikre, at forskningsresultater frembragt ved hjælp af offentlige midler nyttiggøres for det danske samfund ved erhvervsmæssig udnyttelse.«

Smukkere kan det jo ikke skrives, og mere korrekt kan det ikke formuleres, og på det punkt er Fremskridtspartiet helt enig med regeringen. Vi synes, det er godt set, at der, når

skatteyderne smider nogle millioner kroner, eller det er vel efterhånden milliarder, i forskning af den ene eller den anden art, så ligesom også forventes noget, og at det ikke bare er meningen, at forskerne skal sidde og forske og bevare deres autonomi og så lave nogle store, tykke rapporter, som bliver stillet hen på et bibliotek, hvor lyset blev slukket for mange år siden.

Meningen må være, at man ligesom får et eller andet ud af det her, og det må altid være et mål. Uanset hvor autonom en forsker kan være, må det dog også være lykken for en forsker at se, at det, vedkommende har opfundet, kan bruges til noget og ikke bare var en tankemæssig øvelse. Derfor er forslaget her fra ministeren et ganske godt forslag, som vi i Fremskridtspartiet naturligvis støtter fuldt og helt.

Vi har i Fremskridtspartiet også bemærket os 4-måneders-grænsen i § 11, som vi nok også synes er sådan lige i overkanten. Jeg har siddet og talt lidt på knapperne herinde, og jeg tror, at når jeg så tilkendegiver, at Fremskridtspartiet også har den opfattelse, at det skal være kortere tid end 4 måneder, kan ministeren godt se, hvor det bærer henad. Så det forventer vi, at ministeren selv finder ud af at få rettet op på, inden vi når frem til en tredje behandling.

Om vi når det til den 1. januar, vil tiden jo vise. Vi har i Fremskridtspartiet intet hastværk, hvad det her angår, men kan det lade sig gøre til den 1. januar, er vi med på den.

Så er der den side af det, der handler om at få samlet, få registreret og få videreformidlet de opfindelser, der så kommer til verden, til erhvervslivet og til offentligheden. Her er det i hvert fald Fremskridtspartiets opfattelse og forventning, at det vil man gøre bl.a. ved brug af edb. I den forbindelse savner vi oplysninger om, hvordan ministeren tænker sig denne opgave løst.

Vi skal her forsigtigt erindre om, at forskningsministerens kollega undervisningsministeren jo ikke har haft en alt for heldig hånd ved indførelsen af edb-systemer, når vi taler om universiteterne. Det har jo foreløbig kostet skatteyderne et tab på over 150 mio. kr., at Undervisningsministeriet totalt fejlede med det såkaldte VUE-projekt, og derfor vil jeg godt høre forskningsministeren om, hvad der sker på det område.

Har man tænkt sig at bruge computer-systemer til at videreformidle budskaberne og opfindelserne, og hvordan vil man i givet fald sikre sig, at man ikke begår den samme fejl,

som man gjorde i Undervisningsministeriet? En fejl, der som sagt indtil videre har kostet skatteyderne 150 mio. kr., uden at man har fået noget ud af det.

Tove Videbæk (KRF):

Lovforslaget har til formål at skubbe lidt til udviklingen, sådan at flere forskningsresultater opnået af ansatte i offentlige institutioner bliver omsat i patenter og erhvervsmæssig udnyttelse.

Ofte er det meget besværligt, meget bekosteligt og meget tidkrævende at få udtaget patent, og yderligere kræver det et godt kendskab til erhvervslivet, til produktionsvirksomhed, til investorer, til markedsforhold osv., hvis en opfindelse skal omsættes til erhvervsmæssig udnyttelse til glæde for opfinderen og for det danske samfund. Det er ofte uoverkommeligt eller i det mindste meget problemfyldt for den enkelte opfinder.

Her er det, lovforslaget kommer ind og vil motivere den offentlige institution til at tage et medansvar og give en hjælpende hånd for til gengæld at kunne gøre krav på at få rettighederne til opfindelsen eller få et rimeligt vederlag af opfinderen, hvis institutionen ikke gør krav på rettighederne. Det virker meget sympatisk og positivt.

Jeg har dog en række spørgsmål, som vi ønsker belyst i forbindelse med dette lovforslag. Hvis f.eks. rettighederne overdrages til en offentlig institution, er det så for et bestemt åremål, eller er det for evigt?

Vedrørende § 5, stk. 2, har jeg også et spørgsmål om, hvorfor klinisk videnskabeligt arbejde i sygehusvæsenet, der udføres af ansatte i klinisk videnskabelige stillinger ved universiteterne, er undtaget.

Til § 11, stk. 3, har jeg et spørgsmål vedrørende tidsfristerne. Tidsfristerne for institutionens behandling og tilbagemelding vedrørende opfindelsen kan jo forlænges efter aftale. I den forbindelse kan man være bekymret for, hvor længe dette kan trække ud.

I § 12, stk. 3, står der: »Institutionen fastsætter regler for beregning af vederlag . . .«. Skulle eller burde det ikke være efter aftale med arbejdstageren? Ifølge § 18 kan arbejdstageren som sagt ikke indbringe afgørelsen for anden administrativ myndighed, så han eller hun er på en måde solgt og kan ikke klage ved eventuel utilfredshed med vederlaget.

I forbindelse med disse spørgsmål kunne jeg tænke mig under udvalgsarbejdet at høre både

fra arbejdstagere og fra erhvervsfolk, hvad de mener om dette forslag.

Hensigten med loven er meget positiv, men vil loven få den rette virkning, eller vil den i stedet demotivere arbejdstagerne? Og hvordan tjener vi bedst denne sag, denne både for den enkelte opfinder, for institutionerne, for erhvervslivet og for hele det danske folk så vigtige sag?

Der er således flere punkter, vi gerne vil gennemgå grundigere, og vi vil studere høringsvarene nøje, før vi kan tage stilling til lovforslaget.

Forskningsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg glæder mig til at kunne bidrage til forhandlingen her i Folketingssalen, og jeg må sige, at der har været mange meget interessante indlæg, som jeg meget gerne vil knytte en kommentar til.

Fru Lise Hækkerup og fru Elisabeth Arnold var inde på spørgsmålet om vigtigheden af at synliggøre dansk forskning.

Jeg tror, det er rigtigt at tage udgangspunkt i, at dansk forskning faktisk står ganske godt, hvis vi foretager en international sammenligning. Og vi er i en situation, hvor vi i alt fald tror på, at vi kan gøre det bedre, for så vidt angår en nyttiggørelse af de mange fremragende resultater, som frembringes på vore sektorforskningsinstitutioner og ikke mindst på vore universiteter.

Og hele lovforslagets ånd bygger jo netop på, at der skal oparbejdes en holdning og skabes et samarbejdsfelt mellem de ansatte og institutionsledelsen med henblik på at gøre det så godt som muligt, at få resultaterne så godt som muligt frem, få resultaterne så godt som muligt omsat i et samarbejde med virksomhederne. Og jeg synes i virkeligheden, man må sige, at vi har haft en ganske rund hånd i forsøget på at udforme et lovforslag, der i den grad lægger op til, at institutionsledelsen og de ansatte finder frem til aftaler om, hvorledes man implementerer forslaget.

Så følger vi det op med penge og giver institutionerne muligheder for at indgå en rammeaftale på omkring 4 år, således at de kan få sat tingene i et fornuftigt system og få tid til at finde gode samarbejdspartnere; det kan være private patentbureauer, innovationsmiljøer eller forskerparker, bare for at nævne nogle.

Fru Lise Hækkerup vil jeg gerne takke for bemærkningen om ministeriet, som har arbejdet

meget intenst med den opgave at få et lovforslag så langt, at det kan fremsættes for Folketinget.

Fru Hanne Severinsen vil jeg gerne takke for, at jeg får ros for at kaste mig ud i denne debat. Det har bestemt i høringsfasen været en meget spændende debat. Og jeg må sige, jeg har haft lejlighed til at fremsætte mange lovforslag for Folketinget i tidens løb, men sjældent har jeg fremsat et lovforslag, der har givet anledning til så megen debat i høringsfasen. Det har jeg trods alt ikke været udsat for før. Men det har været spændende, og det har endda givet anledning til et enkelt samråd i Folketingets Forskningsudvalg, hvad jeg naturligvis også takker for.

Og jeg vil gerne takke fru Hanne Severinsen for en positiv vilje til at gå ind i forhandlingerne om forslaget og en positiv vilje til at støtte hele formålet med forslaget. Men jeg har bestemt mærket mig, at der er enkelte punkter, hvor fru Hanne Severinsen og Venstre er lidt bekymrede. Det kan være vedrørende ikrafttrædelsesdatoen, og det kan være en bekymring for, at forslaget medfører for meget bureaukrati. Det vil vi naturligvis lytte intenst til under de kommende forhandlinger.

Hr. Brian Mikkelsen var ligesom hr. Søren Kolstrup en lille smule bekymret for forskningsfriheden.

Det har jeg meget svært ved at forstå at man kan være i forbindelse med netop dette forslag, for lovforslaget blander sig jo på ingen måde – hvis jeg må bruge det udtryk – i valget af videnskabelige metoder eller i institutionernes eget valg af, hvilke forskningsopgaver de måtte ønske at satse på, og det indebærer overhovedet ikke nogen ændring af den enkelte forskers eget frie metodevalg.

Naturligvis er det sådan, at den enkelte forsker, som er ansat på institutionen, skal leve op til sine ansættelsesforpligtelser og, om jeg så må sige, kan blive bedt om at arbejde inden for et bestemt forskningsområde, men det har jo ikke noget med dette lovforslag at gøre. Tværtimod mener jeg, at lovforslaget er i god pagt ikke blot med universiteternes selvstyre, men bestemt også med hele ånden bag forskningsfriheden, som jeg naturligvis lægger umådelig megen vægt på.

Hr. Brian Mikkelsen peger på, at med kun 34 udtagne patenter kan vi gøre det bedre, og det er jeg fuldstændig enig i. Og hr. Brian Mikkelsen peger også på fristen i § 11, som vi naturligvis må se på.

Vi har jo set på § 11 i forbindelse med udarbejdelsen af det lovforslag, der nu er fremsat for Folketinget, og den frist på 12 måneder, der var i det forslag, der var til høring, har vi nedskåret til en frist på 4 måneder, men vi vil naturligvis gerne drøfte det element.

Og til fru Christine Antorini vil jeg gerne sige, at forslaget om at ændre fristen i § 11 fra en 4-måneders-frist til en 2-måneders-frist vil vi meget gerne diskutere. Og forslaget om at drøfte forskerens godtgørelse til institutionen i de tilfælde, hvor forskeren selv overtager retten til en opfindelse, vil vi også meget gerne diskutere. Vi skal bare passe på, at vi ikke udformer disse to regler således, at de, der af en eller anden grund har lyst til at lægge sten i vejen, får alt for gode muligheder for det.

Man kan f.eks. forestille sig, at der i en forskergruppe på måske 10-11 medlemmer er et enkelt medlem, der har nogle andre hensyn end flertallet i forskergruppen, og derfor er jeg lidt bekymret for, at der kan lægges sten i vejen for, at vi kan opnå det, der er formålet med forslaget. Og formålet er at få etableret et samarbejde mellem forskerne og institutionen med henblik på at få nyttiggjort resultaterne, og det kan ofte tage lidt tid, og vi mener faktisk, at 4 måneder er en meget kort frist, som på ingen måde vil afskære mulighederne for at publicere efter normal sædvane.

Over for fru Christine Antorini vil jeg gerne understrege, at det er utrolig vigtigt for mig, at vi får udformet lovforslaget således, at det lægger op til et meget tæt samarbejde med innovationsmiljøerne og forskerparkerne, som vi ved at SF igennem årene helhjertet har støttet etableringen af.

Og jeg synes faktisk, at man må sige, at forslaget her er i meget god forlængelse af den tradition, hvor SF deltager i aftalerne her i Folketinget om at etablere incitamentter til at få omsat viden fra vore højere læreanstalter for sektorforskning til konkrete udviklingsprojekter og til konkret produktion netop via innovationsmiljøerne, som er vedtaget med SF's stemmer, og forskermiljøerne, som er støttet af SF i alle finanslovbevillinger.

Så det ligger meget godt i tråd med hele den tankegang om, at vi kan gøre det bedre, og at vi kan få et bedre samarbejde mellem erhvervslivet og forskningsmiljøerne.

Tak til bemærkningen fra fru Susanne Clemensen!

Jeg kan ikke give noget præcist svar på, hvorfor der er en større patenteringsaktivitet i Sverige end i Danmark, og hvorfor der er en større patenteringsaktivitet i de angelsaksiske lande end i Danmark, uagtet at Sverige og de angelsaksiske lande på visse felter har andre regler. Men det hænger naturligvis meget sammen med kulturen og holdningerne og erhvervstraditionerne og strukturerne, og det, vi prøver her, er at sige: O.k., vi har på mange måder en vældig god struktur og en vældig god kultur, og vi har opnået fremragende resultater, så skulle vi nu ikke se, om vi kan arbejde lidt mere med vore holdninger, sådan at det bliver naturligt at få et samarbejde med erhvervslivet?

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg gerne sige, at jeg er fuldstændig enig i det synspunkt, som kom frem i debatten med hr. Søren Kolstrup, nemlig at forslaget her jo bestemte også en håndsrækning til forskerne. Og som fru Lise Hækkerup sagde det, er det en håndsrækning på den måde, at vi kan sige: Lad juristerne juriste og forskerne forske! Det er det ene. Og det andet er, at vi sikrer forskerne en ordentlig behandling i forbindelse med det samarbejde med erhvervslivet, som vi gerne vil etablere, og vi sikrer en professionel assistance i forbindelse med aftaler med det private erhvervsliv.

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg gerne sige, at jeg var meget glad for betragtningerne om, at Enhedslisten godt kunne se fordelene ved forslaget. Det var jeg naturligvis meget glad for. Men som hr. Søren Kolstrup sagde: For at være på den helt sikre side siger vi nej!

Det mener jeg imidlertid ikke er rasende klogt. Og jeg forstår ikke rigtig bemærkningerne om § 9, for fru Elisabeth Arnold har faktisk på fremragende vis redegjort for, at § 9 jo netop er sådan udmøntet i dag, at forskerne kan indgå en aftale med erhvervslivet, og nu bliver det så i overensstemmelse med hele ånden i forslaget institutionens rektor, altså institutionen og samfundet, der efter forudgående aftale med den enkelte forsker kan indgå en sådan aftale. Det har jeg simpelt hen svært ved at forstå skulle være noget grundlæggende problem.

Til hr. Tom Behnke: Tak for støtten! Vi regner som tommelfingerregel med, at de offentlige forskningsmidler i Danmark rundt regnet er på 10 mia. kr., hvis vi tager det hele med.

Til fru Tove Videbæk: Vi vil naturligvis gøre, hvad vi kan for at besvare spørgsmålene. Og hvorfor er den kliniske videnskab ikke med? Jamen den kliniske videnskab er med, forstået

på den måde at det simpelt hen følger ansættelsesforholdene: Hvis man er ansat i sygehusvæsenet, er man omfattet af lov om arbejdsta- gers opfindelser, og hvis man er ansat på et universitet, er man omfattet af dette lovforslag, som forhåbentlig bliver vedtaget her.

I øvrigt vil vi bestræbe os på at svare så godt som muligt på de spørgsmål, der måtte blive stillet under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 101: Forslag til lov om indgåelse af dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem regeringen i Kongeriget Danmark og regeringen i Kongeriget Thailand.

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 25/11 98).

Lovforslaget satte til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Jeg skal ganske kort på den socialdemokratiske folketingsgruppes vegne anbefale dette lovforslag.

Vi har hidtil haft en dobbeltbeskatningsoverenskomst med Thailand, og den, vi får, når lovforslaget er vedtaget, vil være bedre end den foregående. Så vi anbefaler det.

Charlotte Antonsen (V):

Da partiets ordfører, hr. Svend Aage Jensby, desværre ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne give min tilslutning til lovforslaget.

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg kan også give Det Konservative Folkepartis tilslutning til lovforslaget.

Aage Frandsen (SF):

SF kan også støtte lovforslaget, idet vi forventer, at skatteministeren har styr på, at der ikke er huller eller mulighed for smutveje i sådan en overenskomst, hvad der jo somme tider kan være, måske ikke umiddelbart, men hvor det senere viser sig, at nogle vil kunne udnytte dem. Det regner vi med at skatteministeren har styr på.

Klaus Kjær (DF):

Danmark og Thailand har indgået en ny dobbeltbeskatningsoverenskomst, og for at gennemføre dens bestemmelser i Danmark kræves det, at Folketinget vedtager loven herom.

Dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Thailand har til formål at undgå international dobbeltbeskatning som følge af, at de to lande beskatter den samme indkomst hos det samme skattesubjekt, altså personen eller selskabet. I overenskomsten er det reguleret, hvilket af de to lande der kan beskatte forskellige typer af indkomster.

Den nu indgåede overenskomst afløser overenskomsten fra 1965, som på mange punkter er forældet. Efter den nye overenskomst lempes Danmark efter creditmetoden med matching credit, der omfatter forretningsmæssig indkomst inden for den finansielle sektor og royalties.

Dette er en ændring i forhold til den gældende overenskomst, hvor lempelsesmetoden er mere vidtgående. Og den nye overenskomst skulle være udformet således, at der ikke vil være mulighed for at spekulere i royalties.

Lempelsesbestemmelsen indeholder yderligere en regel om, at såfremt Thailand har beskatningsretten til en indkomst, men indkomsten ikke beskattes, fordi den ikke hjemtages til Thailand, kan Danmark beskatte indkomsten.

I den nye overenskomst er der ikke sket ændringer i bestemmelsen om beskatning af international trafik, men hvis et andet land får en lempeligere beskatning af skibsfarten, skal denne lempeligere beskatning også finde anvendelse for Danmarks vedkommende.

I den nye overenskomst sker der derimod en væsentlig nedsættelse af skatten af udbytter, idet denne nedsættes til 10 pct., hvor udbytter i